

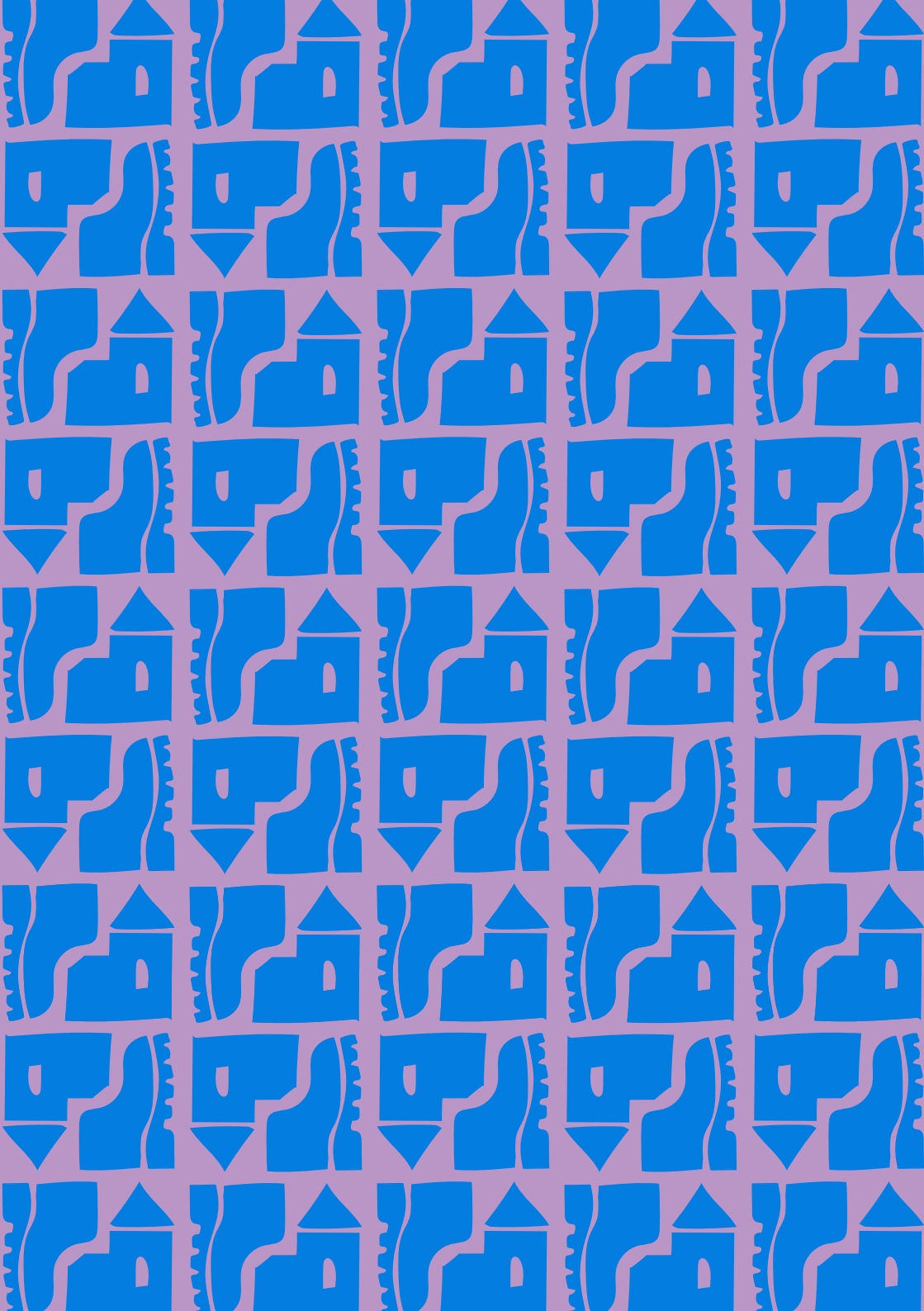
HET ZILTEPAD

HUISDUINEN WANDELROUTES

LANGS DE
RUIGE RAND

VAN HET
NOORDEN

LANGS DE
RUIGE RAND
VAN HET
NOORDEN

HET ZILTE
PAD
LANGS DE
RUIGE RAND VAN HET
NOORDEN

WELKOM OP HET ZILTEPAD

In dit weidse gebied dienen de kerktorens als prachtige bakens, net zoals vroeger voor de scheepvaart. Ook voor ons zijn het bakens van betekenis, in allerlei opzichten. En nu kunnen ze dat ook voor jou zijn. We hebben de deuren alvast voor je opengezet.

Elk routeboekje is opgebouwd uit eerst een rondwandeling die je vanuit de kerk kan starten en waar je ook weer terugkeert. Daarna volgt een etappe naar rechts en een ingekorte versie naar links. Zo kan je zelf kiezen of je alleen de rondwandeling wil doen of dat je misschien wel meerdaags gaat wandelen. Welke kant je op gaat mag je helemaal zelf weten.

**Wij wensen je mooie momenten
en ontmoetingen!**

**'ALLEEN WAAR JE TE VOET WAS,
BEN JE WERKELIJK GEWEEST'
- GOETHE**

UIT ZAND GEBOREN

ZEE, WIND EN ZAND WAREN EEN MILJOEN JAAR HEER EN MEESTER LANGS DE HOLLANDSE KUST. TIJDENS KOUDE PERIODES DAALDE DE ZEESPIEGEL EN VIEL DE NOORDZEE DROOG.

Neanderthalers trokken over de glooiende vlakten tussen het Verenigd Koninkrijk en de Lage Landen aan de zee. Ze sloegen kampen op, joegen op rendieren en wolharige neushoorns. Rond 6000 voor Christus verdween het oude Doggerland en kreeg de Noordzee geleidelijk haar huidige vorm.

De zee bracht zand, er vormden zich stranden. De wind blies het zand hoog op tot zandbanken en duinen. Achter de gordel van duinen die zich uitstrekt vanaf België tot aan Denemarken

ontstond een ontoegankelijk veenmoeras. Laag gelegen, nat en sompig. Waar het zeewater vrijelijk de delta instroomde zette zich klei af, soms vermengd met zand. Die zavelige grond is bij uitstek geschikt voor akkerbouw en bollenteelt. Zware klei kon zich door de verdere stijging van de zeespiegel tussen 250 en 600 na Christus afzetten in rietmoerassen en elzen- en wilgenbossen die verder van de kust lagen. Deze grond leende zich voor grasland. Huisduinen is uit het spel van zee, wind en zand geboren. De eerste vermelding stamt uit de negende eeuw. Soms lag het dorp op vaste land, dan weer op een eiland. Pas met de aanleg in 1610 van de Oldenbarneveldsdijk naar Callantsoog, was het gebied voorgoed vastgehecht.

INHOUD

1. INTRO HUISDUINEN	p. 4
2. RONDWANDELING HUISDUINEN	p. 7
3. ETAPPE NAAR → HUISDUINEN-ANNA PAULOWNA	p. 15
4. ETAPPE NAAR ← HUISDUINEN-DEN HELDER	p. 23
5. FIETSRUTES VANAF HUISDUINEN	p. 27

RONDWANDELING

HUISDUINEN

17,2 | KM

EEN DYNAMISCHE OMGEVING

DAT DE BEVOLKING VAN HUISDUINEN IN EEN DYNAMISCHE OMGEVING WOONDE, BLIJKT UIT DE EERSTE VERMELDING VAN HUSIDINA. IN GESCHRIFTEN VAN DE SINT-MAARTENSKERK IN UTRECHT STAAT TUSSEN 862 EN 865 HET VERLIES VAN DRIE HOFSTEDEN BESCHREVEN. IN DIE TIJD WAREN ER VIKINGEN ACTIEF, DIE HUN THUISBASIS OP WIERINGEN HADDEN. DE BOEREN DREVEN OOK HANDEL MET HEN ZOALS ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN AANTONEN. HUSIDINA BETEKENT WAARSCHIJNLIJK NEDERZETTING AAN EEN WATERLOOP.

Na stormvloed in 1170 en 1196 spoelde er zoveel land weg dat de nederzetting op een eiland kwam te liggen. Tussen Callantsog en Huisduinen ontstond een zeegat, het Heersdiep, met daarachter dieper landinwaarts een slikkig wad.

Later verzandde het Heersdiep weer. In de middeleeuwen wierpen de bewoners van Huisduinen lage dijken op van aarde en wier, zogenoemde kadijken. Tijdens de Allerheiligenvloed van 1570 verdwenen zo'n 100 van de 112 huizen in de golven. Huisduinen is daarna meer oostelijk opnieuw opgebouwd. Ook de kerk moest worden herbouwd op een veiliger plek. De oude zanddijk is later onder de deels door de wind en deels door mensenhand opgeworpen duinenrand verdwenen.

1 DE CHARMANTE STENEN NICOLAASKERK MET DAKRUITER IS NA EEN RENOVATIE IN 1994 IN GEBRUIK ALS CULTUREEL CENTRUM EN TROUWLOCATIE. Op deze plek stond eerder een houten voorganger, rond het jaar duizend lag de kerk veel westelijker. Een groot deel van het dorp, en dus ook de kerk, verdween tijdens de Allerheiligenvloed in de golven.

2 IN DE NICOLAASKERK HANGT EEN ZOGENOEMD VOTIEF-OF KERKSCHIP. Dat is een scheepsmodel dat door zeelieden of scheepsbouwers is geschonken aan een kerk. In Nederland zijn maar enkele van dergelijke antieke scheepsmodellen bekend. In andere landen langs de Noordzee, maar ook in Spanje, Zweden en Finland is deze traditie ook bekend, het meeste in Denemarken. Het model in Huisduinen betreft een walvisvaarder en is in 1650 gemaakt. Veel inwoners van Huisduinen verdienden hun brood met de walvisjacht of werkten als loods op schepen.

3 ALS EEN REUSACHTIGE BOLEET OF EEN FUTURISTISCH RUIMTESCHIP UIT STAR WARS DAT IN DE DUINEN IS GELAND, LIGT FORT KIJKDUIN AAN DE RAND VAN HUISDUINEN.

Het fort is in opdracht van Napoleon Bonaparte in 1811 gebouwd als onderdeel van de stelling Helder. Er konden 700 soldaten worden gehuisvest in het grote complex dat met 3,5 meter dikke muren was versterkt. De karakteristieke gietstalen koepel is in 1897 geplaatst en weegt 48 ton. In de vesting is een zeeaquarium en een museum gevestigd. Verderop in Huisduinen bevindt zich het Atlantikwall Centrum. In de duinen bij het fort liggen nog verschillende bunkers, waaronder een dubbele kanonkazemat uit 1916.

4 DE DONKERE DUINEN MAAKTEN DEEL UIT VAN HET KLEINE, ONBEWOONDE WADDENEILAND OOGH DUINEN TEN ZUIDEN VAN HUISDUINEN. Tussen beide eilanden lag een zeegat. De Harmplas is een restant daarvan. Een zandpad door de duinen, de zee lag vroeger 6 kilometer westelijker, voert naar strandslag de Donkere Duinen. Een rustig strand met strandpaviljoen.

5 ACHTER DE DUINEN STREKT ZICH IN HET VOORJAAR EEN ANDERE ZEE UIT, NAMELIJK EEN VEELKLEURIGE ZEE VAN BLOEIENDE TULPEN EN ANDERE BOLGEWASSEN.

Het noordelijke zandgebied tussen Petten en Texel etaleert zichzelf als het grootste aaneengesloten bloembollenproductiegebied ter wereld. De frisse zeewind houdt luizen en andere insecten, die het gewas kunnen besmetten met virussen, op afstand. En de zavelige grond is een uitstekende voedingsbodem.

6 IN MARIËNDAL RUIMDEN DE BOLLEN IN 2005 HET VELD VOOR NATUURONTWIKKELING.

Aan de rand staat een hoge uitkijktoren die een mooi uitzicht biedt over polder Het Koegras, de bossen van de Donkere Duinen, de bebouwing van Den Helder en de duinenrand met Strandslagen. Het natuurgebied met lage duintjes en daartussen plassen oogt weer een beetje zoals het waddegebied voordat in 1817 polder Het Koegras werd drooggemalen.

7 HET PAD KRONKELT DOOR DE MET DENNEN BEPLANTE DONKERE DUINEN DOOR NATUURGEBIED DE HELDERSE VALLEI NAAR DE GRAFELIJKHEIDSDUINEN. Vlakbij de uitkijktoren bevindt zich het bezoekerscentrum De Helderse Vallei met informatie over de bijzondere planten en dieren.

ROUTEBESCHRIJVING

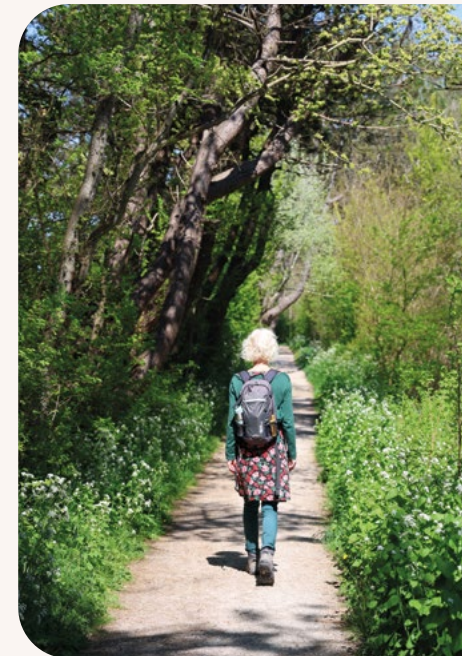
 RONDWANDELING Huisduinen

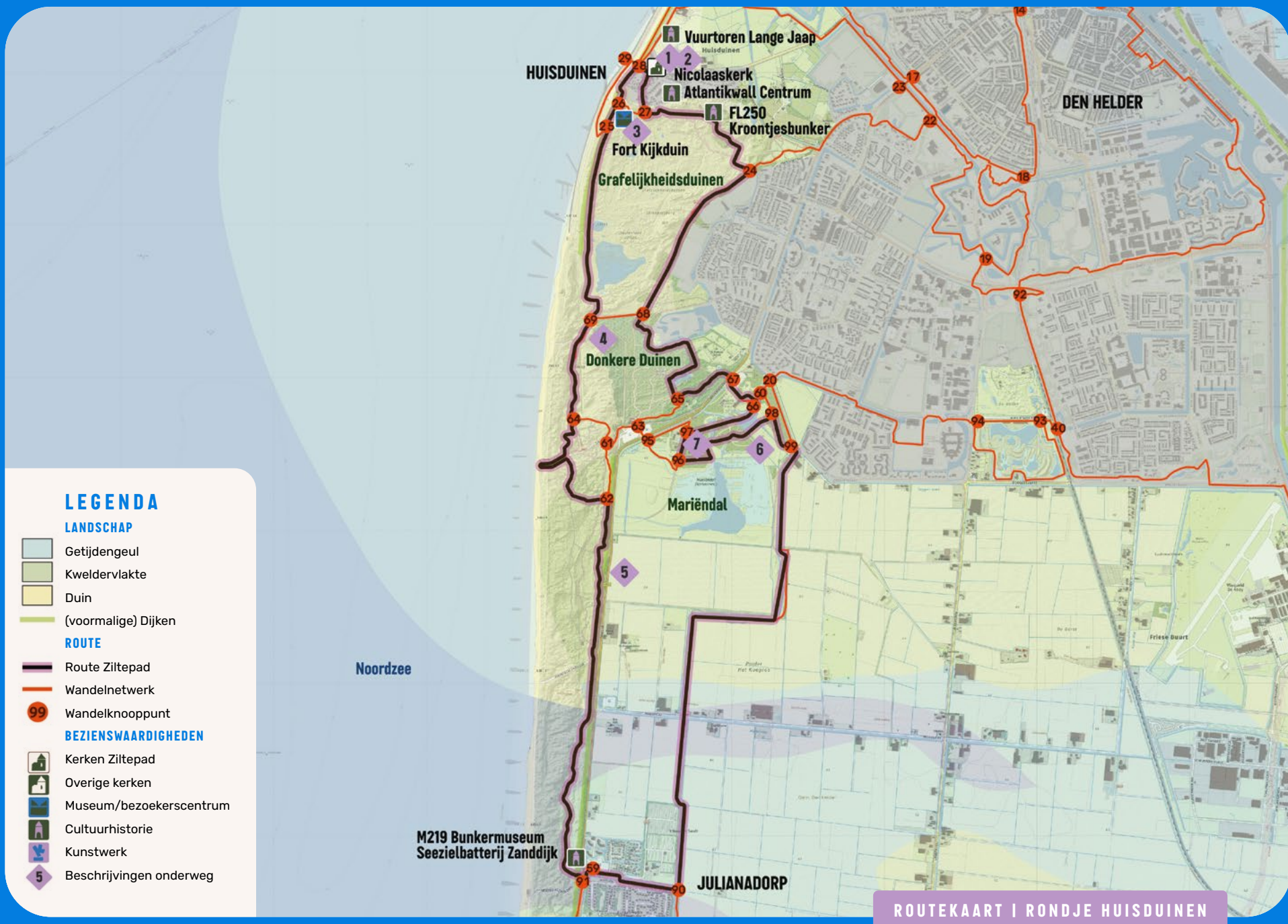
AFSTAND 17,2 km

STARTPUNT kerkje Huisduinen

Voor ingang kerk linksom Badhuisstraat uitlopen naar dijk. Bij 28 dijk op naar 29. Bij 29 \leftarrow LA over dijk naar 25, komt uit op Zeeweg daar RA \rightarrow langs Fort Kijkduin. Bij 25 fietspad schuin links en rechtdoor (Grafelijkheidsweg). Bij 69 rechtdoor langs Strandslag Donkere Duinen naar 64, daar rechtdoor voorbij Strandslag Duinoord duinpad naar 62. Bij 62 voor **korte route** \leftarrow LA naar 61 en bij 61 RA \rightarrow naar 63. Bij 63 (rand parkeerplaats) \leftarrow LA bos in naar 65. Vanaf hier zie vervolg lange route. Lange route: Bij 62 RA \rightarrow naar 91 ter hoogte van Strandslag Zandloper. Bij 91 \leftarrow LA 59 (over zebrapad weg oversteken, trottoir \leftarrow LA). Voor parkeerplaats RA \rightarrow . Bij 59 rechtdoor 90 (voor entree camping RA \rightarrow en \leftarrow LA. Bij 90 \leftarrow LA 99. Route over fietspad door polder. Middenvliet oversteken en fietspad vervolgen. Voor fietsbrug over water RA \rightarrow voetpad volgen parallel aan fietspad. Bij 99 \leftarrow LA

naar 98 en bij 98 \leftarrow LA naar 96. Bij 96 RA \rightarrow naar 97. Bij 97 RA \rightarrow naar 66. Bij 66 \leftarrow LA naar 67 en uitkijktoren op duintop. Bij 67 blauwe route langs parkeerplaats en bezoekerscentrum Donkere Duinen naar 65. Weg De Helderse Vallei oversteken, bospad volgen. Bij 65 (tevens vervolg **Korte Route**) naar 68 door het bos. Bij 68 rechtdoor naar 24 (voetpad langs Gaatjesweg). Bij 24 \leftarrow LA door Grafelijkheidsduinen gemarkeerde route volgen naar 27 rand Huisduinen. Bij 27 RA \rightarrow richting 28 en kerkje Huisduinen.

LEGENDA

LANDSCHAP

- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Duin
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

ROUTEKAART | RONDJE HUISDUINEN

ETAPPE NAAR RECHTS

HUISDUINEN ANNA PAULOWNA

19,4 KM

EEN ROUTE MET VAN ALLES WAT

**ZEEWIND, STRAND,
GOLFSLAG, ZANDPLATEN, RUL
DUINZAND, VAKANTIEPRET,
VELDEN VOL BLOEMBOLLEN,
BLOEIENDE AKKERRANDEN,
EEN GARNITUUR VAN BOSSEN
DAT JULIANADORP OMZOOMT,
EEN VEERPONT EN EEN
KAARSRECHTE POLDERWEG
TOT AAN ANNA PAULOWNA.**

Genoeg afwisseling om het spannend te houden en steeds iets anders te zien. De kop van Noord-Holland is niet breed en biedt verrassend veel verschillende landschappen en vergezichten. Van een dorp in de duinen naar een plaats in de polder. Wat verbindt is de band met het Wad en het getijdensysteem waaruit de West-Friese delta is gekneed. De kreken en geulen zijn verzand en afgedamd, de veenmoerassen ingepolderd en voor akkerbouw geschikt gemaakt.

Ringdijken liggen als hoepels om de dorpen die in de middeleeuwen ontstonden. Een fijnmazig netwerk van sloten en vaarten houdt het land droog, zodat gewassen, vee en boeren geen natte voeten krijgen. Een lage horizon en rechte lijnen, kenmerken het land achter de strandwal. Gemaakt door mensen, maar gelukkig nog vol groene paden die uitnodigen voor langzaam genieten. Het landschap proeven, met tijd voor onverwachte ontmoetingen.

1 EEN PLAQUETTE AAN DE GEVEL VAN DE NICOLAASKERK VERWIJST NAAR DE SLAG BIJ KIJKDUIN.

Het was de laatste slag tijdens de derde Engelse-Nederlandse oorlog. Op 21 augustus 1673 raakte de gecombineerde Frans-Engelse vloot in gevecht met de Nederlandse vloot onder bevel van Michiel de Ruyter. De vijandelijke zeemacht bestond uit ruim 120 schepen, die van de Republiek uit 100. De strijd eindigde uiteindelijk onbeslist, maar De Ruyter was de strategische winnaar. Hij wist een landing van vijandige troepen te voorkomen. Drieduizend opvarenden kwamen om bij de schermutselingen en de meeste schepen waren zwaar beschadigd.

2 TUSSEN HUISDUINEN EN JULIANADORP KIEST HET ZILTEPAD VOOR EEN UITZICHT OP HET RUIME SOP.

Hier vonden zichtbaar vanaf het strand de vloodmanoeuvres plaats tijdens de Slag bij Kijkduin, tegenwoordig leidt elke Strandslag die de wandelaar passeert naar een badstrand, vaak vergezeld van een paviljoen. Daartussen is het strand vooral leeg en rustig. Zeevogels baden er pootje en trippelen mee op het ritme van de branding die uitwaaiert over het zand.

3 VANAF STRANDSLAG JULIANADORP GAAT HET LANGS STRANDPAVILJOEN PAAL 6 DUIN OP.

De duinenrij is hier niet breed. Na zo'n 500 meter houdt het duinlandschap abrupt op en begint polder Koegras. Tot de aanleg van het Noordhollandsch Kanaal lag het Buitenveld buiten de dijken en overstroomde het regelmatig. Na de komst van het kanaal in 1825 kocht Pieter Loopuyt de polder en werd er een school gesticht voor onderwijs aan de kinderen van boeren. Het gehucht kreeg in 1909 een kerk. In verband met de geboorte van prinses Juliana vroeg Loopuyt aan koningin Wilhelmina of hij het gehucht de naam Julianadorp mocht geven. Binnen twee weken kreeg hij toestemming. Tijdens de bezetting wijzigde de naam kortstondig in Loopuytdorp. Verwijzingen naar het koningshuis waren de Duitsers een gewel.

4 OP HET WOONZORGPARK VAN 'S HEEREN LOO IS EEN BELEEFBOS MET VOEDSELBOMEN AANGELEGD OP EEN OPEN PLEK IN HET JONGE BOS MET ZWARTE ELS, POPULIER EN GEWONE ESDOORN.

Onderzoek wijst uit dat een groene omgeving een positieve invloed heeft op de mentale, fysieke en sociale gesteldheid van mensen. De zorginstelling speelt hier met de aanplant van bomen en struiken op in. Op sommige plekken groeien ook stinzenplanten. De route slingert door het park.

5

HET PONTJE WESTEINDE VORMT DE VERBINDING TUSSEN

JULIANADORP EN ANNA PAULOWNA.

Al direct na de realisatie van de Anna Paulownapolder in 1845 en 1846 viel het besluit dat er een pont moest komen voor de verbinding met de Graspolder. Het nieuwe land werd zo aangesloten op de oudere polders. De Zijpe was al in 1597 drooggelegd en de Wieringerwaardpolder dateert van 1621. De dijk om de Graspolder bestond uit uitgegraven grond van het Noordhollandsch kanaal en was dertig jaar eerder gerealiseerd. Vanaf 1849 vaart de pont heen en weer.

6

TEN WESTEN VAN ANNA PAULOWNA LIGT DE GELDERSE

BUURT. Het buurtschap dankt haar naam aan de komst van arme gezinnen uit de Betuwe, die aan het eind van 1840 op aandring van predikant Ottho Heldring naar de nieuwe polder werden gehaald. De verhuizing bleek weinig succesvol, de meeste gezinnen keerden weer terug naar Gelderland. De naam bleef.

7

NATUURGEBIED KRUIZWIN IS EEN RESTANT VAN EEN

WADKREEK. Daardoor hield het gebied ten noorden van Anna Paulowna veel last van zoute kwel en was het als landbouwgrond ongeschikt. De Kruiszwinsloot is een restant van een waddenkreek. Het is daarmee een prachtig stukje waddennatuur midden in de polder en grenzend aan de Poldertuin van Anna Paulowna waar jaarlijks duizenden bollen tot bloei komen. In het gebied zijn twee ijsvogelwanden geplaatst. De kleurige vogels laten zich geregeld spotten.

ROUTEBSCHRIJVING

ETAPPE NAAR RECHTS

→ **Huisduinen - Anna Paulowna**

AFSTAND 19,4 km

STARTPUNT Kerkje Huisduinen

Met rug naar entree kerk linksom over Badhuisstraat naar 28. Bij 28 dijk op naar 29 en rechtdoor dijk af over talud richting 25. Waar pad afbuigt naar duinen rechtdoor over het strand. Strand kleine 10 kilometer volgen tot Strandslag Julianadorp. Bij paviljoen Paal 6 ← LA duin over. Bij knooppunt 32 rechtdoor weg oversteken. ← LA en bij 31 RA → ter hoogte parkeerplaats naar 33 (Landalpark Ooghduynen). Bij 33 in bocht RA → 34. Na golfterrein in bocht naar links rechtdoor fietsbrug en bij 34 RA → naar 30. Fietspad/voetpad loopt langs water. Bij einde ← LA route door woonwijk over Wierbalg. Bij 30 ← LA naar 38. Eerste stukje fietspad Boterzwin. Daarna fiets- en voetpad door groene zoom om Julianadorp heen. Bij Langevliet RA → en vervolgens ← LA bij rotonde over Eikenhout (terrein van Philadelphia). RA → Cederhout. Vervolgens pad volgen

door bosjes, asfaltweg oversteken en rechtdoor langs beleefbos. Op driesprong bij beleefbos RA → en vervolgens op T ← LA. Pad volgen en vervolgens RA → en ← LA parallel aan Karel Doormanweg. RA → naar veerpont Westeinde en 38. Aan overzijde kanaal bij 38 RA → naar 39 en vervolgens ← LA naar 43 over Molenvaart. Bij 43 rechtdoor naar 49. Bij 49 rechtdoor richting 56 (station). Maar waar knooppuntroute afslaat naar rechts, rechtdoor Molenvaart blijven volgen. Na kruising naar rechts met De Oorsprong schuin ← LA Molenvaart oversteken naar andere zijde en ← LA Caloriepad door natuurgebied Kruiszwijn (groene route). Bij 62 RA → naar 57 en rechtdoor naar 51. Pad door Poldertuin volgen. Op Molenvaart weg oversteken naar kerk De Samenvaart.

ROUTEKAART I HUISDUINEN – ANNA PAULOWNA

LEGENDA

LANDSCHAP

- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Duin
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

ETAPPE NAAR LINKS

HUISDUINEN DEN HELDER

13,5 KM

ROUTEBSCHRIJVING

ETAPPE NAAR LINKS

← Huisduinen - Den Helder

AFSTAND 13,5 km

STARTPUNT Kerkje Huisduinen

Met rug naar entree Kerkje Huisduinen rechtsom de kerk lopen en ← LA Kijkduinlaan. Op splitsing ← LA Tillenhof. Bij 27 links aanhouden, pad door Grafelijkheidsduinen naar 24. Bij 24 ← LA Gaatjesweg en vervolgens routemarkering volgen naar 22. Op Duinweg RA → en vervolgens ← LA over trottoir van Jan Verfaillweg tot rotonde. Rtonde rechtsom en RA → Marsdiepstraat. Na 40 meter Marsdiepstraat oversteken en pad door park volgen. Bij 22 RA → richting 19 Het Nieuwland volgen en Texelstroomlaan oversteken. Route door park volgen richting 19. Waar knooppuntenroute scherp links afbuigt om Fort Dirk Admiraal heen, rechtdoor pad vervolgen naar Waddenzeestraat. Die oversteken en fietspad aan rechterkant water rechtdoor volgen parallel aan Hunzestraat. Bij tweede brug aan rechterhand ← LA over brug en gelijk RA → pad volgen langs water linkerkant. Pad langs waterkant blijven volgen, maakt

bocht naar links en komt uit op fietspad. Rechtdoor blijven gaan naar Burgemeester Ritmeesterweg. Rechtsom rotonde en aan overkant weg naar 94. Bij 94 rechtdoor langs openlucht kunstmuseum de Nollen naar 93 of RA → door het gelijknamige natuurgebied, komt eveneens bij 93 uit. Bij 93 rechtdoor of RA → naar 40 onder het spoor en treinstation door. Bij 40 ← LA naar 92. Bij 92 rechtdoor naar 15. Kruist Waddenzeestraat en gaat RA → in park parallel aan Waddenzeestraat die verderop overgaat in Ravelijnweg. Wandelknooppuntenroute blijven volgen langs woonwijk en gebouwen en door het park. Pad komt uit op Karel Doormanweg en vervolgens route links aanhouden over terrein Fort Westoever met stadskwekerij De Groene Stek. Over brug en vervolgens ← LA en RA → Achterbinnenhaven. Bij brug ← LA Ruygweg en direct RA → Bassinggracht. ← LA Visstraat. Markering volgen RA → Vijzelstraat, kruist Brouwerstraat. RA → op Nieuwstraat over Botbrug en direct ← LA Keizersgracht. RA → Zuidstraat, grote weg oversteken en ← LA langs waterkant over Francien de Zeeuwpromenade. Bij 15 RA → over brug en over kade en werfterrein naar 11. Bij 11 ← LA Weststraat oversteken naar Nieuwe Kerk.

FIETSRUTES

RECHTSOM

ROUTE Huisduinen - Anna Paulowna - Wieringerwaard

AFSTAND **38,4 km**

STARTPUNT **Kerkje Huisduinen**

Met rug naar entree Kerkje Huisduinen \leftarrow LA op Badhuisstraat en direct \leftarrow LA Kijkduinlaan, gaat over in Tillenhof. Route volgen naar knooppunt 2. Bij 2 RA \rightarrow en direct \leftarrow LA langs weg naar 5. Bij 5 \leftarrow LA naar 8. Bij 8 RA \rightarrow naar 94. Bij 94 \leftarrow LA naar 93. Bij 93 RA \rightarrow naar 92. Bij 92 \leftarrow LA naar 71. Pontje over Noord Hollandsch Kanaal naar 72. Bij 72 rechtdoor richting 15 over Molenvaart. Op hoek met Burgemeester Mijnlieffstraat in Anna Paulowna bevindt zich kerk De Samenvaart. Aan de overkant van de Molenvaart ligt de parkachtige Poldertuin. Rechtdoor over Molenvaart naar 15. Bij 15 RA \rightarrow naar 14. Bij 14 (Oude Sluis) \leftarrow LA naar 34. Bij 34 \leftarrow LA naar 36. Bij 36 \leftarrow LA naar 46 in Wieringerwaard. Bij 46 even rechtdoor richting 47. Tramlaan \leftarrow LA. Witte Kerkje van Wieringerwaard staat aan rechterhand.

LINKSOM

ROUTE Huisduinen - Den Helder

AFSTAND **8,9 km**

STARTPUNT **Kerkje Huisduinen**

\leftarrow LA Met rug naar entree Kerkje Huisduinen \leftarrow LA op Badhuisstraat en direct \leftarrow LA Kijkduinlaan. Vervolgens scherp links naar Zeeweg. Bij Y-splitsing RA \rightarrow Admiraal Verhuellplein. Na 19 meter RA \rightarrow Zeeweg vervolgen. Bij het einde scherp rechts naar Zeepromenade en die langs buitenkant dijk volgen naar Den Helder. In Den Helder bij havenhoofd en veerboot naar Texel rechtsom einde dijk naar 3. Vervolgens \leftarrow LA naar 1 en bij 1 RA \rightarrow richting 4. Op kruising Nieuwe Kerkplein en Bierstraat \leftarrow LA naar Nieuwe Kerk en Willemsoord.

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

Foto: Marieke Kijk in de Vegte

HET ZILTE PAD

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

Het Ziltepad is een
initiatief van Groninger
Kerken en Stichting Alde

Fryske Tsjerken in samenwerking met Visit
Wadden. De langeafstandsroutte verbindt
eeuwenoude kerken, unieke dorpen en
verhalen aan het weidse landschap langs
UNESCO Werelderfgoed Waddenzee – en
de mensen die hier wonen. Het pad nodigt
je uit om te vertragen en te bezinnen.

HET ZILTEPAD BIEDT MEER DAN

WANDELEN | Alles wat je nodig hebt om je
route te plannen vind je op: [visitwadden.nl/
hetziltepad](http://visitwadden.nl/hetziltepad). Hier vind je de GPX bestanden,
tips voor eten & overnachten, de podcast-
serie met verhalen en nog meer.

**INTERACTIEVE
KAART** | Scan de
QR code en bekijk
alle etappes in de
interactieve kaart.

TOEGANG KERKEN | Langs Het Ziltepad
zijn de deelnemende kerken (herkenbaar
aan Het Ziltepad logo op het bordje
naast de deur) in principe dagelijks
geopend van 1 april tot 1 november van
9.00 tot 17.00 uur. Buiten deze periode
in ieder geval ook toegankelijk via een
sleuteladres of met sleutelcode.

De kerk van Hegebeintum is een
uitzondering in deze route. Kijk voor
de tijden op terphegebeintum.nl

MEER INFO | Je kunt ons volgen via
Instagram en Facebook [@HetZiltepad](https://www.facebook.com/HetZiltepad)

22 ETAPPES | Het Ziltepad heeft maar
liefst 22 etappes langs de Waddenkust,
van Den Helder tot Termunten én 22
rondwandelingen, bij elke kerk één.
Met wie loop jij Het Ziltepad? Wil je de
etappeboekjes los kopen of de aantrekkelijke
en voordelige Ziltepad verzamelbox,
ga dan naar winkel.hetziltepad.nl.

Het Ziltepad is van Groninger Kerken
en Stichting Alde Fryske Tsjerken in
samenwerking met Visit Wadden en is mede
mogelijk gemaakt door Het Waddenfonds,
Mondriaan Fonds, Stichting Vrienden op de
Fiets, Provincies Noord-Holland, Fryslân
en Groningen, FB Oranjewoud, Gemeente
Hollands Kroon en het Cultuurfonds.

STEUN ONS | Heb je genoten van wandelen
langs Het Ziltepad? Van de eeuwenoude
kerken en hun gastvrije vrijwilligers? Met
een gift help je ons dit erfgoed te bewaren
voor toekomstige wandelgeneraties.
Kijk op groningerkerken.nl/steun-ons
of aldefrysketsjerken.nl/donateur

COLOFON

SAMENSTELLING, TEKST EN FOTOGRAFIE

Fokko Bosker

TOPOGRAFISCHE KAARTEN

Fries Erfgoed Collectief – Jelmer Bokma
& Topokaartopmaat: Luitzen Nijdam

LINOSNEDE OMSLAG

Beeldend kunstenaar Gerrit Terpstra

GRAFISCH ONTWERP

NØBODY | thisisnobody.nl

LUISTER HIER
DE PODCASTSERIE
HET ZILTEPAD.

ELK DORP ZIJN
EIGEN VERHAAL.

SPOTIFY

YOUTUBE

**In dit routeboekje vind je een rondwandeling
in Huisduinen en de trajecten van en
naar de kerk van Huisduinen.**

Dit boekje is onderdeel van een reeks van
22 etappes die samen het volledige Ziltepad
bewandelen. Spaar ze allemaal!

2 / 22